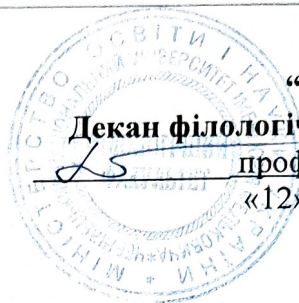

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра сучасної української мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філологічного факультету

проф. Борис БУНЧУК

«12» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
Методика викладання української мови
обов’язкова

Освітньо-професійна програма	<u>«Українська мова та література»</u>
Спеціальність	<u>035 Філологія</u>
Галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший бакалаврський</u>
Факультет	<u>філологічний</u>
Мова навчання	<u>українська</u>

Чернівці 2024 рік

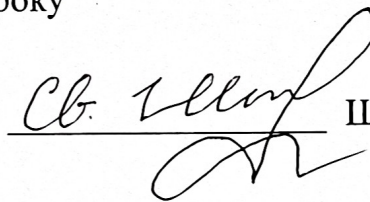
Робоча програма навчальної дисципліни «*Методика викладання української мови*» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Українська мова та література» (спец. 035 «Філологія (Українська мова та література)», затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 6 від 30 червня 2020 р.).

Розробник: **Максим'юк Оксана Василівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри сучасної української мови.

Викладач: **Максим'юк Оксана Василівна** – кандидат філологічних наук, доцент кафедри сучасної української мови.

Погоджено з гарантом ОП й затверджено
на засіданні кафедри сучасної української мови
Протокол № 1 від 9 серпня 2024 року

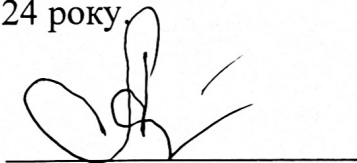
Завідувач кафедри

Шабат-Савка С. Т.

Схвалено методичною радою філологічного факультету.
Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Голова методичної ради
філологічного факультету

Антофійчук А. М.

© Максим'юк О. В., 2024

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2024

Мета та завдання навчальної дисципліни: Курс «Методика викладання української мови» належить до обов'язкових дисциплін, оскільки відіграє важливу роль у формуванні педагогічної майстерності студента-філолога як майбутнього вчителя української мови та літератури. Цей курс допоможе студентові опанувати методичні навички, необхідні для викладання української мови у школі, реалізувати себе як фахівця у царині мовознавчої науки, розвинути вміння передати набуті знання школярам. Навчальний процес передбачає лекції, практичні заняття, самостійну роботу. На лекціях студенти отримують основні теоретичні відомості з курсу. Практичні заняття складаються з двох етапів. Спочатку студент опрацьовує рекомендовану до кожної теми наукову літературу, критично її осмислює, вибирає найважливіші відомості відповідно до запропонованих для практичного заняття питань. Відтак студент переходить до виконання практичних завдань, завдяки яким формуватимуться навички застосовувати загальні й часткові дидактичні методи та прийоми в навчанні української мови та літератури, обирати відповідні форми роботи, оцінювати їхню ефективність, що надалі повинно забезпечити розвиток професійної майстерності, удосконалення вмінь реалізувати успішну педагогічну взаємодію під час навчального процесу в закладах загальної середньої освіти. Практичні завдання побудовано на засадах творчого підходу, з урахуванням можливостей залучення здобутих теоретичних знань. Тому курс «Методика викладання української мови» є важливим етапом у підготовці студентів спеціальності середня освіта філологічного факультету до навчальної практики в школі та до роботи в закладах загальної середньої освіти в умовах реформування освіти й становлення Нової української школи.

Курс методики української мови та літератури має на *меті* сформувати такі фахові якості, як:

а) професійні вміння і навички: збагачувати майбутніх учителів знаннями у сфері методики української мови, на основі яких вони могли б досягати свідомого й міцного засвоєння учнями програмового матеріалу з української мови, ефективно організовувати навчальну діяльність школярів із цих предмета, стимулювати пізнавальну самостійність і допитливість учнів;

б) соціальні та громадянські компетентності: формувати в майбутніх учителів національне свідоме ставлення до української мови як рідної та державної; розуміння її значення як предмета шкільного навчання і засобу вивчення інших предметів, інструмента соціалізації громадянина;

в) інформаційно-цифрова компетентність: уміння самостійно застосовувати інформаційно-комунікативні технології (ІКТ) для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією з навчальною метою; навчати студентів, майбутніх учителів, самостійно працювати з навчально-методичною та довідковою літературою, пошуковими системами;

г) виформовувати в студентів професійно-методичні вміння, у т.ч. у форматі дистанційного навчання;

д) компетентності дослідницької діяльності: стимулювати науково-методичну творчість студентів, прагнення вдосконалювати свою педагогічну освіту, прищеплювати творче ставлення до вчительської праці.

Основні *завдання* курсу:

- ✓ домогтися засвоєння студентами принципів, лінгвістичної природи фонетики, орфоєпії, словотвору, орфографії, морфології, синтаксису; ефективних методів, прийомів, засобів їх вивчення; розуміти суперечливий характер окремих морфолого-синтаксичних явищ; стилістичну роль частин мови; лексичних одиниць тощо; методику вивчення комунікативного синтаксису; методику роботи з різними видами словників;
- ✓ засвоєння студентами основних видів мовленнєвої діяльності, комунікативних умінь, удосконалення мовних, мовленнєвих, стилістичних знань, умінь, навичок учнів ЗЗСО;

- ✓ засвоєння студентами нових прийомів, форм та засобів проведення позакласних, факультативних занять, шляхів вивчення та впровадження передового педагогічного досвіду учителів-словесників; способів підвищення фахової майстерності; уміння проводити різні види класних та позакласних заходів.

Професійна підготовка вчителів української мови та літератури можлива за умови глибокого розуміння студентами мети й змісту навчання української мови та літератури в закладах загальної середньої освіти, умов мотиваційного забезпечення навчальної діяльності з цього предмета та її успішної організації, формування пізнавальної самостійності учнів.

Зв'язок зі шкільною практикою. Робоча програма передбачає наявність міцних зв'язків між курсом методики та практикою в школі за рахунок виконання спеціально розроблених завдань, які готують студентів до роботи в школі у 8 семестрі як практикуючих учителів, до обов'язків яких входить проведення повноцінних уроків.

Пререквізити. Цикл курсів з орфографії та орфоєпії, лексикології та фразеології, морфеміки та словотвору, морфології української мови, діалектології, культури мови, педагогіки, педагогічної майстерності, психології.

Результати навчання:

Відповідно до вимог освітньо-професійної програми підготовки кваліфікаційного рівня «бакалавр» спеціальність 035 Філологія формування в студентів фахової професійної компетентності потребує формування наступних **компетентностей**.

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 3.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 4.** Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 5.** Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 6.** Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 7.** Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 8.** Здатність працювати в команді та автономно.
- ЗК 10.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 11.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 12.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності (ФК):

- ФК 1.** Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.
- ФК 2.** Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.
- ФК 3.** Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії української мови.
- ФК 6.** Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
- ФК 8.** Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.
- ФК 11.** Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.
- ФК 14.** Здатність володіти мовно-комунікативними компетенціями (лінгвістичною, предметною, прагматичною, технологічною)
- ФК 16.** Здатність до оволодіння методики викладання української мови та літератури в

загальноосвітніх навчальних закладах, здатність до застосування психології та педагогіки у професійній діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ПРН 14. Використовувати мови, які передбачені програмою для вивчення, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН 20. Знати методiku планування навчально-виховного процесу в закладах середньої освіти, опанувати сучасні технології методичного забезпечення на уроках української мови та літератури, враховувати психолого-педагогічні основи навчального процесу в школі та специфіку професійної викладацької діяльності.

Опис навчальної дисципліни

1. Загальна інформація про розподіл годин

Назва навчальної дисципліни <i>Методика викладання української мови в ЗЗСО</i>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	7	4	120	2	30	15			69	6	іспит
Заочна	4	7	4	120	2	4	4			106	6	іспит

1.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Загальні питання методики вивчення української мови в ЗЗСО											
Тема 1.1. Методика української мови як наука й навчальна дисципліна.	5	2	1			2	3	1	2			2
Тема 1.2. Українська мова як навчальний предмет в ЗЗСО. Шкільні програми й підручники з української мови.	10	2	1		1	6	7				1	6
Тема 1.3. Принципи, методи, прийоми й засоби навчання української мови.	5	2	1			2	10	1				8
Тема 1.4. Теоретичні та методичні засади сучасного уроку української мови.	5	2	1			2	13					12
Тема 1.5. Медіакультура сучасного вчителя-словесника.	8	2	1		1	4	7				1	6
Разом за ЗМ1	33	10	5		2	16	40	2	2		2	34
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Особливості засвоєння лінгвістичної теорії шкільного курсу мови в процесі реалізації стандартизованої мовної освіти											
Тема 2.1. Методика навчання фонетики й орфоєпії.	7	2	1			4	9	1	2			6
Тема 2.2. Методика навчання лексики і фразеології.	7	2	1			4	8					8
Тема2. 3. Методика навчання будови слова і словотвору.	7	2	1			4	6					6
Тема 2.4. Методика вивчення частин мови	12	2	1			9	11				1	10
Тема 2.5. Методика вивчення синтаксису.	12	2	1			9	11				1	10
Тема 2.6. Методика формування орфографічної та	9	2	1			6	8					8

пунктуаційної компетентностей учнів.												
Тема 7. Мовленнєвий розвиток учнів як методична проблема.	10	2	1		1	6	7				1	6
Тема 8. Стилїстика, культура мовлення та риторика у шкільному курсі української мови.	5	2	1			2	6					6
Тема 9. Методика формування мовної особистості в процесі стандартизованої мовної освіти. Спецкурси та факультативні заняття з української мови.	8	2	1		1	4	8	1			1	6
Тема 10. Позакласна робота з української мови та методична робота вчителя-словесника.	10	2	1		2	5	6					6
Разом за ЗМ 2	87	20	10		4	53	80	2	2		4	72
Усього годин	120	30	15		6	69	120	4	4		6	106

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми
1.1.	Тема 1. Методика української мови як наука і навчальна дисципліна. ПЛАН Загальні питання методики. Методика викладання української мови як наука і навчальна дисципліна: предмет, об'єкт, завдання методики, зв'язок методики мови з іншими дисциплінами. Різновиди методики. Дидактичні основи навчання мови. Підходи до навчання української мови
1.2.	Тема 2. Українська мова як навчальний предмет в ЗЗСО. Шкільні програми і підручники з української мови. ПЛАН Завдання мовної освітньої галузі відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти. Освітнє значення української мови як навчального предмета. Мета й завдання навчання української мови в 5-9 класах закладів загальної середньої освіти. Підходи до вивчення української мови: компетентнісний, когнітивно-комунікативний, особистісно зорієнтований і діяльнісний. Модельні програми з української мови. Причини переходу школи на нові програми й навчальні плани. Принципи побудови й зміст чинних програм з української мови для 5-9 класів. Характеристика модельних програм. Особливості навчальної програми. Принципи побудови сучасних підручників з української мови, навчально-методичні посібники з української мови.

1.3.	Тема 3. Принципи, методи, прийоми й засоби навчання української мови. ПЛАН Реалізація загальнодидактичних принципів у навчанні української мови. Власне методичні принципи навчання української мови. Теоретичне осмислення методів і прийомів навчання мови. Характеристика основних методів навчання мови. Інноваційні методи навчання української мови.
1.4.	Тема 4. Теоретичні та методичні засади сучасного уроку української мови. ПЛАН Генеza класно-урочної форми організації навчального процесу. Типологія сучасного уроку української мови в закладах загальної середньої освіти. Зміст уроку в аспекті пріоритетів сучасної мовної освіти. Комплекс вимог до сучасного уроку української мови. Технологія сучасного уроку української мови.
1.5.	Тема 5. Медіакультура сучасного вчителя-словесника. ПЛАН Медіаграмотність як загальна мета сучасної освіти та важлива компетентність учителя Нової української школи. Принципи та функції медіакультури. Онлайн-інструменти в професійній діяльності вчителя-словесника. Академічна доброчесність як важливий чинник якісної шкільної освіти
2.1.	Тема 1. Методика навчання розділу «Фонетика, орфоепія, графіка». ПЛАН Місце розділу в шкільному курсі української мови та основні підходи до його вивчення. Практичні цілі вивчення розділу. Робота з орфоепічним словником. Специфіка дидактичного матеріалу для уроків фонетики.
2.2.	Тема 2. Методика навчання лексики й фразеології. ПЛАН Зміст шкільного курсу з лексики й завдання його вивчення. Функційно-комунікативний підхід до вивчення лексики й фразеології. Методика ознайомлення учнів з лексичними поняттями. Методика вивчення фразеології української мови, шляхи засвоєння фразеології. Вироблення навичок роботи зі словниками різних типів
2.3.	Тема 3. Методика навчання будови слова й словотвору. ПЛАН Значення й завдання вивчення розділів «Будова слова» і «Словотвір». Зв'язок у вивченні значущих частин слова (морфем) і способів словотворення з фонетикою, лексикою, орфографією, орфоепією. Шляхи подолання труднощів у виділенні основи (похідної і непохідної), кореня, префікса, суфікса. Розкриття значення морфем; уточнення й збагачення лексичного запасу учнів у процесі вивчення морфологічної будови слова; вироблення орфографічних навичок. Практичне засвоєння словотвірних типів. Морфемний, словотворчий аналіз слів. Елементи етимологічного аналізу.
2.4.	Тема 4. Методика вивчення частин мови. ПЛАН Значення й завдання вивчення частин мови у шкільному курсі Зв'язок вивчення частин мови з фонетикою, орфографією. Вивчення частин мови на синтаксичній основі. Наступність у вивченні частин мови в-початкових і 5-9 класах. Методика вивчення загальних понять про частини мови на основі їх лексичних значень, морфологічних ознак, системи відмінювання частин мови і словотвору, синтаксичної ролі, особливостей сполучуваності. Практичне формування понять «граматичне значення» і «граматична форма».

	Функційно-комунікативний підхід до вивчення частин мови.
2.5.	Тема 5. Методика вивчення синтаксису. <i>ПЛАН</i> Значення й місце занять із синтаксису в шкільному курсі, зв'язок вивчення синтаксису з морфологією, лексикою, фонетикою, стилістикою. Взаємозв'язок комунікативного, структурного, семантичного, функційного аспектів розгляду синтаксичних одиниць. Розвиток мовлення учнів у ході опрацювання синтаксичних тем. Методика ознайомлення з поняттями про словосполучення і речення, про зв'язки слів у словосполученнях і реченнях, про граматичну основу речень, про типи речень. Методика вивчення складного речення. Складне синтаксичне ціле як методична проблема. Робота над інтонаційним оформленням речень різних типів.
2.6.	Тема 6. Методика формування орфографічної та пунктуаційної грамотності учнів. <i>ПЛАН</i> Значення орфографії та її місце у шкільному курсі з української мови, завдання навчання орфографії. Короткий огляд методики вивчення орфографії. Причини орфографічних помилок, запобігання їм. Труднощі у вивченні орфографії, шляхи їх подолання. Система роботи над орфографічними помилками.. Робота з орфографічним словником. Значення пунктуації і її основи. Місце пунктуації у шкільному курсі мови. Зв'язок у навчанні пунктуації з синтаксисом, розвитком мовлення і мислення учнів, з виробленням навичок виразного читання. Види завдань з пунктуації. Робота над пунктуацією цілого тексту. Труднощі у вивченні окремих питань пунктуації, шляхи їх подолання. Типи пунктуаційних помилок та методика їх виправлення.
2.7.	Тема 7. Методика мовленнєвого розвитку учнів. <i>ПЛАН</i> Мовленнєвий розвиток учнів як методична проблема. Аудіювання і читання як рецептивні види мовленнєвої діяльності. Говоріння і письмо як продуктивні види мовленнєвої діяльності. Власне висловлення.
2.8.	Тема 8. Стилїстика, культура мовлення та риторика у шкільному курсі української мови. <i>ПЛАН</i> Стилїстичні поняття і методика опрацювання їх. Місце роботи зі стилїстики у шкільному курсі мови. Початкове ознайомлення зі стилїями. Види стилїстичних вправ. Запобігання стилїстичним помилкам і виправлення їх. Стилїстична робота в системі роботи з розвитку зв'язного мовлення учнів. Місце риторики в системі мовленнєвої підготовки школяра. Принципи навчання риторики в школі. Методи і прийоми формування риторичних умінь учнів 5-9 класів
2.9.	Тема 9. Спецкурси та факультативні заняття з української мови. <i>ПЛАН</i> Спецкурси та факультативи з української мови як засіб здійснення диференційованого навчання, підвищення теоретичного і практичного рівня підготовки учнів з української мови, розвитку й поглиблення інтересу до української мови. Програми спеціальних та факультативних курсів.
2.10.	Тема 10. Позакласна робота з української мови та методична робота вчителя-словесника.

	ПЛАН Значення позакласної роботи з української мови. Принципи організації позакласної роботи. Взаємозв'язок позакласної роботи з класними заняттями. Зміст позакласної роботи. Основні форми позакласної роботи: Елементи наукового дослідження у позакласній роботі. Медіатекст в позаурочній діяльності. Методична робота вчителя-словесника.
--	--

Тематика практичних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми
1.1.	Тема 1. Методика української мови як наука і навчальна дисципліна. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i> Предмет і завдання методики навчання української мови. Зміст і побудова курсу методики. Лінгводидактика й методика мови. Наукові засади методики мови. Особливості зв'язку методики мови з філологічними й нефілологічними науками. Структура й зміст методичної підготовки учителя-словесника. Короткий огляд історії методики української мови. Аналіз наукового здобутку сучасних учених-методистів.
1.2.	Тема 2. Українська мова як навчальний предмет в ЗЗСО. Шкільні програми й підручники з української мови. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i> Основні положення пояснювальної записки до програм з української мови для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти. Змістові та наскрізні лінії навчання української мови. Формування ключових компетентностей на уроках української мови. Принципи побудови програм з української мови для 5-9 класів. Структура програм з української мови для 5-9 класів. Розподіл матеріалу за роками навчання. Особливості модельних навчальних програм з української мови. Аналіз наукових праць, присвячених характеристиці нових підручників (огляд журнальних статей).
1.3.	Тема 3. Принципи, методи, прийоми й засоби навчання української мови. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i> Поняття про методи і прийоми навчання української мови. Класифікації методів навчання як лінгводидактична проблема. Характеристика методів навчання. Інтерактивні методи навчання. Специфічні прийоми навчання мови. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання для реалізації освітньо-виховних завдань.
1.4.	Тема 4. Теоретичні та методичні засади сучасного уроку української мови. Принципи організації уроків з української мови в НУШ. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування, презентації.</i> Урок – основна форма організації освітнього процесу. Основні вимоги до уроку української мови в умовах Нової української школи. Мета і зміст уроку української мови. Проблема типології уроків в історії лінгводидактики.

	Структура уроків української мови, основні її компоненти. Методика проведення основних типів уроків з української мови в 5-9 класах та під час дистанційного навчання. Нові підходи до технології уроку української мови. Текстова основа уроків. Міжпредметні зв'язки на уроках мови. Нестандартні уроки та методика їх проведення.
1.5.	Тема 5. Медіакультура сучасного вчителя-словесника. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування, презентації.</i> Поняття про медіакультуру. Принципи та функції медіакультури. Медіаграмотність як загальна мета сучасної освіти та важлива компетентність учителя Нової української школи. Критичне мислення – ключовий компонент медіаграмотності. Концепція медійної грамотності вчителя. Професійно-особистісний розвиток учителя-словесника в контексті медійної грамотності. Освітнє медіасередовище школи: пошуки ідей та інновацій. Роль медіаграмотності у формуванні довіри до освіти. Інтеграція інфомедійної грамотності в навчальний процес.
2.1.	Тема 2.1. Методика навчання розділу «Фонетика, орфоепія, графіка». <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i> Лінгвістичні основи навчання фонетики Аналіз змісту розділу “Фонетика” в чинних програмах і підручниках з української мови. Методи навчання фонетики, прийоми формування в учнів орфоепічних дій. Вправи на подолання фонетичних діалектизмів у мовленні учнів. Попередження помилок, викликаних явищем інтерференції.
2.2.	Тема 2. Методика навчання лексики й фразеології. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i> Зміст і значення шкільного курсу лексикології та фразеології. Принципи вивчення розділів. Труднощі в засвоєнні учнями лексичних понять. Шляхи засвоєння фразеологізмів. Методи і прийоми вивчення розділів на уроках української мови в 5-9 класах. Система тренувальних вправ. Аналіз теоретичного матеріалу й системи вправ із лексикології та фразеології, розміщених у шкільних підручниках української мови (5-6 класи). Ознайомлення зі словниками на спеціальних уроках. Методика проведення уроків вивчення нового матеріалу з лексикології та фразеології й аналіз уроків цього типу.
2.3.	Тема 3. Методика навчання будови слова й словотвору. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i> Значення, завдання та етапи вивчення розділів «Будова слова» і «Словотвір». Методи і прийоми вивчення розділів у школі. Система вправ з розділів «Будова слова» і «Словотвір». Шляхи подолання труднощів щодо вивчення окремих питань розділів «Будова слова» і «Словотвір». Аналіз теоретичного матеріалу та системи вправ з розділів «Будова слова» і «Словотвір», розміщених у шкільних підручниках української мови (5-6 класи). Методика проведення уроків вивчення нового матеріалу з будови слова і словотвору та їх аналіз.
2.4.	Тема 4. Методика вивчення частин мови. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i> Етапи, завдання і значення вивчення розділу «Морфологія» в закладах загальної середньої освіти. Методи і прийоми вивчення морфології. Система тренувальних вправ.

	Особливості вивчення розділу під час дистанційного навчання. Уроки закріплення знань, умінь та навичок. Структура, методика проведення. Аналіз викладу теоретичного матеріалу та системи вправ з розділу «Морфологія», розміщених у шкільних підручниках української мови для 6-7 класів. Внутрішньорівневі та міжрівневі зв'язки у процесі засвоєння знань з морфології. Методика проведення уроків закріплення знань, умінь та навичок з морфології та їх аналіз.
2.5.	Тема 5. Методика вивчення синтаксису. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i> Етапи, завдання і значення вивчення розділу «Синтаксис» у закладах загальної середньої освіти. Методи і прийоми вивчення синтаксису. Система тренувальних вправ. Особливості вивчення розділу під час дистанційного навчання. Аналіз викладу теоретичного матеріалу та системи вправ із розділу «Синтаксис», розміщених у шкільних підручниках української мови для 8-9 класів. Методика проведення уроків закріплення знань, умінь та навичок із синтаксису та їх аналіз.
2.6.	Тема 6. Методика формування орфографічної та пунктуаційної грамотності учнів. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i> Орфографія в шкільному курсі української мови (зміст, мета, завдання). Лінгвістичні основи навчання орфографії. Принципи українського правопису. Аналіз змісту розділу «Орфографія» в чинних програмах і підручниках з української мови. Принципи навчання орфографії. Роль граматики у формуванні правописних умінь і навичок учнів. Прийоми навчання орфографії, шляхи формування в учнів орфографічних дій. Попередження помилок, викликаних явищем інтерференції. Поняття про пунктуацію як розділ мовознавчої науки. Характеристика розділових знаків. Труднощі у вивченні окремих питань пунктуації. Принципи пунктуації та принципи навчання пунктуації. Специфічні прийоми навчання пунктуації. Аналіз методичних матеріалів до уроків.
2.7.	Тема 7. Методика мовленнєвого розвитку учнів. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i> Основні види мовленнєвої діяльності й мовленнєвих умінь. Збагачення учнів мовними засобами та формами нормативного мовлення як складові мовленнєвого розвитку. Монологічне і діалогічне мовлення. Текст, його структура. Медіатекст на уроках української мови. Методика формування навичок аудіювання та читання. Говоріння як вид мовленнєвої діяльності. Письмо як вид мовленнєвої діяльності. Твори й есе в системі роботи з розвитку зв'язного мовлення. Уміння, які набувають учні під час написання творів і есе. Види учнівських творів. Власне висловлення з української мови як різновид твору. Моделювання фрагмента уроку написання твору.
2.8.	Тема 8. Стилїстика, культура мовлення та риторика в шкільному курсі української мови. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i> Завдання, зміст і місце роботи зі стилістики в 5-9 класах. Основні стилістичні уміння учнів закладів загальної середньої освіти. Ознайомлення учнів із функційними стилями української мови, стилістичними ресурсами фонетики, лексикології, словотвору, морфології та синтаксису. Методи і прийоми вивчення стилістики. Види стилістичних вправ. Система вправ з культури мовлення. Елементи практичної риторики у 5-9 класах.

	Особливості вивчення риторики в 10-11 класах. Основні риторичні уміння й навички здобувачів загальної середньої освіти.
2.9.	Тема 9. Спецкурси та факультативні заняття з української мови. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i> Значення спецкурсів і факультативних занять. Як на факультативних заняттях і спецкурсах здійснюються комунікативно-діяльнісний і функційно-стилістичний підходи? Роль спецкурсів і факультативних занять у формуванні умінь самоосвіти й самовдосконалення.
2.10.	Тема 10. Позакласна робота з української мови та методична робота вчителя-словесника. <i>Види роботи: усні та письмові відповіді, тестування.</i> Значення позакласної роботи у формуванні мовної особистості учнів. Основні принципи організації позакласної роботи. Види позакласної роботи та методика їх проведення. Поняття методичної компетентності вчителя-словесника. Складові методичної компетентності. Шкільний кабінет української мови та його завдання.

Завдання для самостійної роботи студентів

Самостійна робота здобувачів освіти під час вивчення освітнього компонента „Історія української літератури (давня)” складається з різних видів:

- 1) опрацювання рекомендованих наукових статей відповідно до тем програми;
- 2) підготовка до аудиторних (практичних) занять;
- 3) самостійне поглиблене опрацювання тем освітнього компонента згідно з навчально-тематичним планом.

№	Назва теми
1.1.	1. <i>Підготуйте</i> тези однієї з доповідей «Українська лінгводидактика в системі фахової підготовки учителя-словесника», «Зв'язок лінгводидактики з іншими гуманітарними науками», «Реформування мовної освіти в Україні й завдання лінгводидактики». 2. <i>Складіть</i> тестові завдання до кожного з контрольних питань. 3. <i>Складіть</i> анотації про методичну спадщину О. Курило, А. Медушевського, О. Біляєва, І. Олійника. 4. <i>Укладіть</i> словничок нової лінгводидактичної термінології.
1.2.	1. <i>Підготуйте</i> реферати на одну з тем: «Місце української мови в системі середньої освіти», «Виховання громадянина України засобами української мови», «Місце української мови у навчальному процесі шкіл нового типу (ліцеїв, гімназій, коледжів)». 2. <i>Ознайомтеся</i> з роботою вчителя-словесника однієї зі шкіл нового типу. Складіть тези доповіді про досвід учителя. 3. <i>Напишіть</i> есе «Мої пропозиції щодо змін у навчанні української мови в 5-9 класах закладів загальної середньої освіти». 4. <i>Підготуйтеся до дискусії</i> про особливості модельних програм з української мови для 5 класів, використовуючи публікації: – Попович А.С. Особливості модельних навчальних програм з української мови для 5-6 класів. <i>Проблеми сучасного підручника</i>: зб. наук. праць / [ред. кол.; голов. ред. О. М. Топузов]. Київ: Педагогічна думка, 2021. Вип. 27. С. 195-205. – Семеног О.М., Дятленко Т.І. Навчання української мови у 5 класі у вимірі нових модельних програм. <i>Культуромовна особистість фахівця у XXI столітті</i>: збірник

	матеріалів V міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 2021 року) / за ред. О.М. Семеног. Суми: Видавництво СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2022. Вип. 5. С. 92-96. URL: https://cutt.ly/NOHUNy5 - Використання модельних навчальних програм в освітньому процесі гімназії: методичні рекомендації / Голуб Н. Б., Васильєва Д. В., Засєкіна Т. М., Науменко С. О., Туташинський В. І., Яценко Т.О. Київ: КОНВІ ПРИНТ, 2021. 48 с. URL: https://cutt.ly/RU3neTB - Горошкіна О. М. Принципи побудови модельної програми з української мови для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти. <i>Електронний збірник наукових праць ЗОІППО</i>, 2021. № 46. Т. 4. С. 36-41. URL: https://cutt.ly/IU7Fwb0
1.3.	1. На прикладі кількох розділів чинного підручника з української мови <i>розкрийте</i> шляхи реалізації в ньому особистісно зорієнтованого підходу. Запропонуйте вправи, які б ураховували індивідуальні особливості учня. 2. <i>Складіть</i> сценарій комп'ютерної навчальної програми до теми «Правила вимови та написання слів з апострофом» (5 клас). 3. <i>Запропонуйте</i> види роботи для учнів з електронним варіантом тлумачного словника української мови. 4. <i>Напишіть</i> рецензію на статтю (за вибором здобувачів вищої освіти). До плану практичного заняття додано перелік статей для рецензії, схему рецензії та зразки. 5. <i>Розробіть</i> план-конспект уроку з теми “Поняття про дієприслівник” (6 клас), передбачивши застосування інтерактивних методів навчання.
1.4.	1. <i>Опрацюйте</i> рекомендовану літературу: - Кучеренко І. Аспекти уроки української мови: витоки і сучасний стан. <i>Українська мова і література в школах України</i>. 2016. № 4. С. 15-22. URL: https://cutt.ly/DIwknL - Кучеренко І., Мамчур Л. Урок як функційна система навчання української мови: педагогічний вимір В. Сухомлинського. <i>Наукові записки. Серія: Педагогічні науки</i>, ЦДПУ імені Володимира Винниченка, 2018. Вип. 172. С. 43-48. URL: https://cutt.ly/GU7dmq - Пентилюк М. Типологія уроків у контексті сучасної лінгводидактики. <i>Український педагогічний журнал</i>. 2015. № 2. С. 65-78. URL: https://cutt.ly/CIwxgvH - Пентилюк М. Типологія уроків у контексті сучасної лінгводидактики. <i>Український педагогічний журнал</i>. 2015. № 2. С. 65-78. URL: https://cutt.ly/CIwxgvH 2. <i>Підготуйте</i> мініпроект у формі презентації за допомогою спеціальних програм (PowerPoint / Canva тощо). Здобувачі вищої освіти об'єднуються й працюють у мікрогрупах (3-4 особи), визначаючи основного доповідача й опонентів. Виступ основного доповідача – до 4 хв., опонентів – до 2 хв. Структура виступу: суть класифікації, типи уроків та їх коротка характеристика, оцінка класифікації іншими лінгводидактами; ваші роздуми про позитивне й недоліки класифікації відповідно до вимог сучасної школи.
1.5.	1. <i>Опрацюйте</i> публікації та підготуйтеся до їх обговорення: - Бондаренко Н. Медіатекст як ресурс осучаснення й збагачення змісту підручника української мови. <i>Проблеми сучасного підручника</i>, 2021. Вип. 27. С. 15-26. URL: https://cutt.ly/OObcDt9 - Громова Н. В. Медіаосвіта в системі професійної підготовки майбутнього вчителя-словесника. Тенденції розвитку філологічної освіти в епоху цифровізації: європейський та національний контексти. Trends in the development of philological education in the era of digitalization: European and national contexts : Scientific monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2023. 784 p. P.727-743. (монографія). https://doi.org/10.30525/978-9934-26-303-3-33 - Громова Н. В. Формування медіакомпетентності майбутнього вчителя-словесника у курсі «Методика навчання української мови». Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук.журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. - Кононенко О. В. Медіаграмотність учнів на уроках української мови в умовах нової української школи (методичні рекомендації) http://www.soippo.edu.ua/images - Насонова Лідія. Медіаграмотність на уроках української мови: фейки перевірка інформації

	та створення медіапроектів. https://www.youtube.com/watch?v=GQY9fG_jZqE
2.1.	1. Проаналізуйте сучасні підходи в навчанні української мови: - Єрмоленко С. Специфіка методики навчання української орфоєпії. <i>Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка</i>. 2015. № 1. С. 199-205. URL: https://cutt.ly/YIu3zi9 – Єрмоленко С. І., Митяй З. О., Сіроштан Т. В. Уроки фонетики в новій українській школі на засадах компетентнісного й особистісноорієнтованого підходу до навчання. <i>Project Report</i>. Мелітополь: ТОВ "КолорПринт", 2020. URL: https://cutt.ly/dIu5l6e – Єрмоленко С. І., Шевчик Г. С. Комплексний підхід до вивчення фонетики в загальноосвітніх навчальних закладах. <i>Актуальні проблеми функціонування мови і літератури в сучасному поліетнічному суспільстві</i>: матеріали 4 Міжнар. наук.-практ. конф., 2018. С. 29-34. URL: https://cutt.ly/EOhvckn – Єрмоленко С. І., Шевчик Г. С. Розвиток творчої самостійності учнів на уроках фонетики в загальноосвітніх навчальних закладах. <i>Мова. Свідомість. Концепт</i>: зб. наук. статей, 2020. № 10. С. 155-158. URL: https://cutt.ly/ZIu4fSp – Єрмоленко С. І., Шевчик Г. С. Самостійна робота на уроках української мови в 5 класі (на рівні фонетики). <i>Українські студії в європейському контексті</i>: зб. наук. праць, 2020. № 1. С. 284-288. URL: https://cutt.ly/blu70Ov – Рускуліс Л. В. Лінгводидактичні засади формування фонетичної субкомпетентності школярів. <i>Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах</i>, 2020. № 70, Т. 3. С. 227-231. URL: https://cutt.ly/yIu9Iw5 Оберіть ті, які, на ваш погляд, доцільно використовувати у процесі навчання фонетики: а) під час системного вивчення (5 клас); б) на етапі вивчення фонетики у взаємозв'язку з іншими розділами мовознавчої науки (орфоєпією, графікою, орфографією, морфологією, синтаксисом); в) у старшій школі. 2. Розробіть план-конспект уроку вивчення нового матеріалу традиційної структури (за вказаним переліком на практичному занятті). Здобувачі вищої освіти обирають тему відповідно до порядкового номера свого прізвища в журналі академічної групи. У плані-конспекті обов'язково зазначати соціокультурну змістову лінію. Етапи «Перевірка домашнього завдання» та «Інструктаж до виконання домашнього завдання» лише фіксувати й не деталізувати.
2.2.	1. Складіть 30 тестових завдань до уроку, де проводитиметься робота над текстом. 2. Підготуйте реферат на одну з тем: "Роль словника епітетів у формуванні комунікативної компетенції учнів"; "Соціокультурний компонент у роботі з фразеологічними словниками"; "Етимологічний словник у процесі вивчення архаїзмів та історизмів". 3. Укладіть бібліографічний список словників, із якими необхідно ознайомити школярів. Письмово дайте відповідь на питання: «У чому полягає різниця між академічними словниками та шкільними?» 4. Розробіть завдання для індивідуальної або самостійної роботи учнів з використанням словників. 5. Розробіть план-конспект уроку вивчення нового матеріалу (структуру плану-конспекту подано в практичному занятті № 2 з 2-го модуля) традиційної структури. Здобувачі вищої освіти обирають тему відповідно до порядкового номера свого прізвища в журналі академічної групи. У плані-конспекті обов'язково зазначати соціокультурну змістову лінію
2.3.	1. Складіть пам'ятку для учнів 5 класу (за власним вибором). Розбираємо слово за будовою. Виконуємо словотвірний розбір. 2. Підготуйте дидактичний матеріал (30 карток) на одну з тем: "Основа слова і закінчення змінних слів", "Основні способи словотворення в українській мові" (5 клас) "Стилістичні засоби словотвору" (10 клас) з урахуванням соціокультурної змістової лінії. 3. Розробіть план-конспект уроку вивчення нового матеріалу (структуру плану-конспекту уроку подано в практичному занятті № 3 з 2-го модуля) традиційної структури.

	Здобувачі вищої освіти обирають тему відповідно до порядкового номера свого прізвища в журналі академічної групи. У плані-конспекті обов'язково зазначати соціокультурну змістову лінію. Етапи «Перевірка домашнього завдання» та «Інструктаж до виконання домашнього завдання» лише фіксувати й не деталізувати.
2.4.	1. <i>Підготуйте</i> розповідь про застосування інтерактивних технологій на уроках морфології. 2. <i>Складіть</i> алгоритм пошуку однієї з частин мови (за вибором). Підготуйте методичний коментар до його використання. 3. <i>Розробіть</i> план-конспект уроку закріплення знань, умінь та навичок з розділу «Морфологія» традиційної структури. Здобувачі вищої освіти обирають тему відповідно до порядкового номера свого прізвища в журналі академічної групи. У плані-конспекті обов'язково зазначати соціокультурну змістову лінію. Етапи «Перевірка домашнього завдання» та «Інструктаж до виконання домашнього завдання» лише фіксувати й не деталізувати
2.5.	1. <i>Опрацюйте</i> зміст чинних програм з української мови (8-9 клас), простежте реалізацію програмових вимог у сучасних підручниках. 2. Плиско К. М. у посібнику «Викладання синтаксису української мови» акцентує увагу на ефективності завдань проблемного характеру, що сприяють розвитку в учнів логічного мислення, виступають рушійною силою, яка залучає особистість у мисленнєвий процес. <i>Висловіть</i> власні міркування до твердження автора, ілюструючи їх конкретними прикладами з теми «Складне речення з різними видами зв'язку (сполучниковим та безсполучниковим)». 3. <i>Підготуйте</i> методичні поради для студентів-практикантів, у яких запропонуйте шляхи реалізації мовленнєвої змістової лінії при вивченні складносурядного речення. 4. <i>Розробіть</i> план-конспект уроку закріплення знань, умінь і навичок традиційної структури з розділу «Синтаксис». Здобувачі вищої освіти обирають тему відповідно до порядкового номера свого прізвища в журналі академічної групи. У плані-конспекті обов'язково зазначати соціокультурну змістову лінію (структуру плану-конспекту подано в плані практичного заняття). Етапи «Перевірка домашнього завдання» та «Інструктаж до виконання домашнього завдання» лише фіксувати й не деталізувати. Створити презентацію до плану-конспекту уроку за допомогою спеціальних програм (PowerPoint / Canva тощо).
2.6.	1. <i>Напишіть рецензії на такі статті:</i> - Бондаренко Н.В. Формування правописної компетентності учнів 5-7 класів на уроках української мови. Київ: Видавничий дім «Сам», 2017. С. 66-71. URL: https://cutt.ly/hU37plV - Вітюк В. Структурування правописного матеріалу української мови сучасними графічними організаторами. <i>Закарпатські філологічні студії</i>, 2020. Вип. 13. Т. 1. С. 28-33. URL: https://cutt.ly/XIhuqNr – Горошкіна О.М. Методи і прийоми навчання орфографії на уроках української мови: компетентнісний вимір. Мовна особистість в освітньому просторі: монографія / за заг. ред. І.Д. Пасічника; редкол. О.А. Вісич, Х.М. Карповець, З.В. Столяр. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. С. 79-86. URL: https://cutt.ly/kU37RLw – Мінкова О., Волкова І., Хомчак О. Диктант як одна зі сходинок на шляху до подолання труднощів у процесі вивчення української мови. <i>Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка</i>, 2018. № 2 (21). С. 158-163. URL: https://cutt.ly/XIhs8Ym – Павлюк Н., Вітюк В. Формування правописної компетентності учнів основної школи. <i>Нова педагогічна думка</i>, 2019. № 2. С. 117-122. URL: https://cutt.ly/YIhyJsY – Хом'як І.М. Особистісно орієнтоване навчання орфографії в інтерферованому середовищі. <i>Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»</i>. Острог: Вид-во НаУОА, 2017. Вип. 68. С. 132-137. URL: https://cutt.ly/wIhoZN 2. <i>Прослухайте</i> зразки читання диктанту (https://cutt.ly/fOQ63am) та його аналіз. 3. <i>Доберіть</i> тексти диктантів з настановою на активізацію пізнавальної діяльності учнів. 4. <i>Розкрийте</i> сутність таких принципів, як зв'язок у навчанні пунктуації з синтаксисом та з

	розвитком мовлення й мислення. Відповідь проілюструйте конкретними прикладами з методичним коментарем. 5. <i>Доберіть</i> відомості про один із видів навчальних диктантів й підготувати повідомлення про методику його проведення. Повідомлення оформлювати як презентацію за допомогою спеціальних програм (PowerPoint / Canva тощо). Здобувачі вищої освіти обирають вид диктанту відповідно до порядкового номера свого прізвища в журналі академічної групи. Обов'язковий складник повідомлення – приклад обраного виду навчального диктанту. Здобувач вищої освіти отримає додаткові бали за заняття, якщо запропонує / віднайде інші нетрадиційні види диктантів.
2.7.	1. На основі аналізу чинної програми виділіть мовленнєвознавчі поняття, які лежать в основі мовленнєвого розвитку учнів. <i>Укладіть</i> словникові статті до цих понять. 2. <i>Складіть</i> тестові завдання для учнів, які б перевіряли засвоєння ними етикетних конструкцій. 3. <i>Підготуйте</i> повідомлення (2-3 хв.) про особливості певного виду переказу та методику його написання (відповідно до обраної теми). Здобувачі вищої освіти обирають вид переказу (додаток до заняття) відповідно до порядкового номера свого прізвища в журналі академічної групи. Додатково укладіть пам'ятку щодо написання певного виду переказу / підготувати презентацію за допомогою спеціальних програм (PowerPoint / Canva тощо). 4. <i>Знайдіть</i> в інтернеті план-конспект уроку розвитку зв'язного мовлення із написання переказу (відповідно до обраного виду переказу) й проаналізувати його за схемою, поданою на практичному занятті з теми 2.7. 5. <i>Ознайомтеся</i> з методичними рекомендаціями щодо перевірки й оцінювання есе: - Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2019/2020 навчальному році: лист Міністерства освіти і науки України №1/11-5966 від 01.07.2019. URL: https://cutt.ly/pIITVfL 6. <i>Напишіть</i> план-конспект уроку розвитку зв'язного мовлення традиційної структури за поданими темами на практичному занятті за темою 2.7. Здобувачі вищої освіти обирають тему відповідно до порядкового номера свого прізвища в журналі академічної групи.
2.8.	1. <i>Опрацюйте та законспектуйте наукові статті:</i> - Голуб Н.Б. Роль і місце риторики у системі шкільної мовної освіти. <i>Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України)</i>: збірник наукових праць. 2017. С. 224-230. URL: https://cutt.ly/AIzs2hL - Попович А.С. Методи стилістичного редагування й стилістичного реконструювання текстів на уроках української мови. <i>Методи навчання української мови: сучасний контекст</i>: збірник матеріалів круглого столу, присвяченого пам'яті члена-кореспондента НАПН України, доктора педагогічних наук, професора Біляєва О.М. Київ: Педагогічна думка, 2021. С. 61-66. URL: https://cutt.ly/qU3TBfX - Попович А. С. Навчання стилістики української мови в умовах нової освітньої парадигми. <i>Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology</i>. 2017. V (59), Issue: 134. С. 38-40. URL: https://cutt.ly/RII5tUL - Попович А. С. Формування стилістичних умінь майбутніх учителів української мови і літератури в закладах вищої освіти. <i>Український педагогічний журнал</i>. 2019. № 3. С. 119-127. URL: https://cutt.ly/CIzqqG8 - Шкавро В. В. Риторичні вправи на уроках української мови. <i>Українська мова і література в школах України</i>. 2014. № 12. С. 34-37. URL: https://cutt.ly/ZIzgMSb 2. <i>Проаналізуйте</i> завдання супровідних стилістичних вправ, поданих у підручниках української мови для 5-9 класів. Здобувач вищої освіти обирає 1-2 параграфи з будь-якої теми за підручником української мови для 5-9 класів. 3. <i>Ознайомтеся</i> з видами робіт із риторики, поданими в чинній програмі з української мови для 5-9 класів (2017 р.) та випишіть їх у робочі зошити за поданим зразком. URL: https://cutt.ly/XQ7kYcx 4. <i>Розробіть</i> план-конспект уроку з теми “Способи запам'ятовування промови”

	передбачивши застосування інтерактивних методів навчання.
2.9.	1. <i>Напишіть</i> рецензію на програму спецкурсу чи факультативу (за власним вибором). 2. <i>Доберіть</i> систему вправ і завдань до факультативного заняття чи заняття спецкурсу (тему оберіть самостійно). 3. <i>Запропонуйте</i> власну тематику факультативних занять з української мови в старших класах. Обґрунтуйте свій вибір. 4. <i>Підготуйте</i> конспект факультативного заняття чи спецкурсу (тема добирається за власним вибором).
2.10.	1. <i>Укладіть</i> список методичних публікацій за темою «Позакласна робота з української мови» за фаховими виданнями (2014-2024 рр.). 2. <i>Складіть</i> план проведення мовного тижня. 3. Підготуйте завдання до шкільної олімпіади з української мови (клас оберіть за власним вибором). 4. <i>Запропонуйте</i> 10 тем наукових робіт для учнів 10-11 класів з метою роботи в системі МАН. 5. <i>Опрацюйте та законспекуйте статті:</i> - Кучеренко І. Формування професійної компетентності вчителя-словесника нової формації – пріоритетне завдання вищої педагогічної освіти. <i>VII Волошинські читання «Шкільна мовно-літературна освіта: традиції і новаторство»</i>: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, 17 травня 2019 р., м. Київ / Ін-т педагогіки НАПН України; за заг. ред. Т.О. Яценко. Київ: УОВЦ «Оріон», 2019. С. 307-313. URL: https://cutt.ly/IU36gkf - Приходько О. Професіограма вчителя української мови і літератури в контексті нової української школи. <i>Дивослово</i>. 2019. № 2. С. 15-21. https://dyvoslovo.com.ua/wp-content/uploads/2019/02/4-0219.pdf

Контроль виконання та оцінювання завдань, винесених на самостійне опрацювання, проводимо в процесі вивчення тем кожного змістового модуля.

Освітні технології та методи навчання

Курс «Методика викладання української мови» передбачає застосування таких технологій:

- ✓ *технологія особистісно зорієнтованого навчання* – освітня технологія, основною метою якої є взаємодія викладача та студентів на основі рівності в спілкуванні й партнерства в навчальній діяльності, упровадження суб'єкт-суб'єктних відношень у навчально-виховної діяльності;
- ✓ *технологія кооперативного навчання* – передбачає роботу студентів у невеликих групах, що вможливорює обговорення кожної проблеми, доведення, аргументування власного погляду, створення ситуації успіху (студенти досягають успіхів у навчанні за умови ефективної взаємодії між собою);
- ✓ *технологія проблемно-розвивального навчання* – передбачає ініціювання самостійного наукового пошуку й творчого засвоєння знань через проблематизацію навчального матеріалу (переакцентування характеру навчання з репродуктивного на продуктивний – не через запам'ятовування та заучування, а в результаті розумової діяльності, пошуків розв'язання проблемних ситуацій);
- ✓ *імітаційні та ігрові технології навчання* – використання імітаційно-ігрових форм навчання (перевага активних методів навчання).

Курс «Методика викладання української мови» передбачає застосування словесних та дослідницьких методів, що виявляється у таких прийомах:

- ✓ застосування прийому пояснення у процесі вивчення теоретичних понять (методика, структура уроку, традиційні та інноваційні методи та прийоми у вивченні української мови);

- ✓ використання бесіди для активізації когнітивної діяльності студентів у процесі вивчення понять, пов'язаних з методикою викладання;
- ✓ застосування прийому інструктажу під час написання власних конспектів уроків з української мови;
- ✓ використання наочних методів викладання (ілюстрування, демонстрування, спостереження) у процесі вивчення традиційних та інноваційних методів навчання української мови в школі.

Система контролю та оцінювання

Система контролю здійснюється на основі Положення про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича
http://fmi.org.ua/files/polozh_pro_organiz_osv_procesu.pdf

Накопичувальна бально-рейтингова система передбачає оцінювання компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності: виступи на практичному занятті, контрольна робота, тестування, самостійна робота (конспекти уроків, проєкти, презентації досвіду вчителя, методичний кейс), поточний та підсумковий контроль.

Основними критеріями оцінювання знань бакалаврів з курсу «Методика навчання української мови» є:

- 1) характер і якість самостійної підготовки студента до заняття;
- 2) ступінь усвідомлення навчального матеріалу, розуміння того, про що повідомляється;
- 3) повнота, правильність і точність відповіді;
- 4) наявність прикладів (ілюстрацій) до названих положень, визначень;
- 5) уміння застосовувати набуті знання у стандартних і нестандартних ситуаціях; безпомилкове (відповідно до вимог) виконання практичного завдання;
- 6) мовленнєве оформлення відповіді, вміння донести інформацію до свідомості інших;
- 7) дотримання в усному мовленні норм літературної мови.

Критерії оцінювання:

1. При усних відповідях:
 - повнота розкриття питання;
 - логіка викладення, культура мовлення;
 - упевненість, аргументованість та емоційність;
 - використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо);
 - аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки.
2. При виконанні письмових завдань:
 - мовна грамотність – повнота розкриття питання;
 - цілісність, системність, логічна послідовність, уміння формулювати висновки;
 - акуратність оформлення документа та письмової роботи;
 - підготовка матеріалу (презентації) за допомогою комп'ютерної техніки, різних технічних засобів (плівок, слайдів, приладів, схем тощо).

Розподіл балів

[illegible]

Критерії підсумкового оцінювання

Для визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом із подальшим його оцінюванням рекомендуємо застосовувати такі рівні досягнень студентів.

90-100 балів	<i>Відмінно</i> – високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями. Студент показує високий рівень володіння теоретичним матеріалом, розуміється в методах та прийомах навчання української мови в закладах загальної середньої освіти. Усна чи письмова відповідь загалом правильна, послідовна, змістовна. Студент уміє глибоко аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; посиляється на думки відомих методистів, аналізує, зіставляє, узагальнює, систематизує методичні явища й положення. Вільно володіє сучасними методами та прийомами навчання української мови в ЗЗСО; проєктує різні типи уроків з урахуванням педагогічного досвіду та знань про індивідуально-вікові особливості учнів; не допускає фактичних, мовленнєвих недоліків у власному мовленні. Володіє науковим інструментарієм у галузі української лінгвістики, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі української лінгвістики та методики української мови, застосовує раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових; бере участь в різних формах наукової комунікації (конференціях, семінарах); дотримується правил академічної доброчесності; ефективно взаємодіє в команді, у професійному колективі та з представниками інших професійних груп.
80-89 балів	<i>Добре</i> – достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження. Студент показує достатній рівень сформованості професійних компетентностей, усна чи письмова відповідь правильна, повна, чітка, логічна, послідовна, змістовна. Студент уміє аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; посиляється на думки відомих методистів, аналізує, зіставляє, узагальнює, систематизує методичні явища й положення. Володіє сучасними методами та прийомами навчання української мови в ЗЗСО; проєктує різні типи уроків з урахуванням педагогічного досвіду та знань про індивідуально-вікові особливості учнів; не допускає фактичних, мовленнєвих недоліків у власному мовленні. Володіє науковим інструментарієм у галузі української лінгвістики, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі методики української мови, застосовує раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових; бере участь в різних формах наукової комунікації (конференціях, семінарах); дотримується правил академічної доброчесності; ефективно взаємодіє в команді, у професійному колективі та з представниками інших професійних груп.
70-79 балів	<i>Добре</i> – середньо-достатній рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями; студент розуміється в методах та прийомах навчання української мови в закладах загальної середньої освіти. Усна чи письмова відповідь загалом правильна, послідовна, змістовна. Загалом уміє аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; посиляється на думки відомих методистів, аналізує, зіставляє, загалом узагальнює, систематизує методичні явища й положення. Загалом володіє сучасними методами та прийомами навчання

	української мови в ЗЗСО; проєктує різні типи уроків з урахуванням педагогічного досвіду та знань про індивідуально-вікові особливості учнів; стежить за власним мовленням. Загалом володіє науковим інструментарієм у галузі української лінгвістики, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі української лінгвістики та методики української мови, застосовує раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових; дотримується правил академічної доброчесності; прагне до ефективної взаємодії в команді, у професійному колективі та з представниками інших професійних груп.
60-69 балів	<i>Задовільно</i> – середній рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями; студент поверхово розуміється в методах та прийомах навчання української мови в закладах загальної середньої освіти. Усна чи письмова відповідь правильна, неповна, не завжди чітка, логічна, послідовна, змістовна, допускаються окремі фактичні помилки, неточності. Загалом під керівництвом викладача аналізує, порівнює, критично осмислює науково-методичну та загальнонаукову інформацію; намагається посилатися на думки відомих методистів, аналізує, зіставляє, загалом узагальнює, систематизує методичні явища й положення. Загалом володіє сучасними методами та прийомами навчання української мови в закладах ЗЗСО; з допомогою викладача студент проєктує і проводить різні типи уроків з урахуванням педагогічного досвіду та знань про індивідуально-вікові особливості учнів; стежить за власним мовленням. Загалом володіє науковим інструментарієм у галузі української лінгвістики, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі української лінгвістики та методики української мови, не завжди застосовує раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових; іноді бере участь в різних формах наукової комунікації (конференціях, семінарах); прагне дотримуватися правил академічної доброчесності.
50-59 балів	<i>Задовільно</i> – рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче середнього. Усна чи письмова відповідь неповна, не завжди чітка, логічна, послідовна, змістовна, допускаються фактичні помилки, неточності. Студент не завжди посилається на думки відомих методистів, намагається аналізувати, зіставляти, узагальнювати, систематизувати методичні явища й положення, при цьому допускає неточності, огріхи. Намагається аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; проте наявні фактичні помилки у викладі матеріалу. Частково володіє сучасними методами та прийомами навчання української мови в закладах загальної середньої освіти; з допомогою викладача студент проєктує різні види занять, часто допускає методичні помилки; прагне стежити за власним мовленням. Частково володіє науковим інструментарієм у галузі української лінгвістики, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі української лінгвістики та методики української мови, не завжди застосовує раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових;
36-49 балів	<i>Незадовільно</i> – незадовільний рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижче

	середнього. Усна чи письмова відповідь неповна, нечітка, непослідовна, допускаються грубі фактичні помилки. Студент не володіє навчальним матеріалом, не спроможний відтворити загальновідомі методичні явища й положення, не розуміє принципів навчання української мови у ЗЗСО, ігнорує зауваження й вказівки методиста-викладача. Простежується систематична не підготовленість до практичних занять, часті пропуски без поважних причин. Відсутність теоретичної підготовки веде до неспроможності студента практично моделювати конспекти уроків відповідно до вимог.
1-34 бали	<i>Незадовільно</i> – низький рівень знань, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни, неспроможність дати усну чи письмову відповідь, відтворити загальновідомі методичні явища й положення, простежується систематична не підготовленість до практичних занять, часті пропуски без поважних причин. Відсутність теоретичної підготовки веде до неспроможності студента практично моделювати конспекти уроків відповідно до вимог. Потребує повторного прослуховування курсу.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Перелік питань для самоконтролю навчальних досягнень студентів

1. Значення методики для викладання української мови в закладах загальної середньої освіти. Зв'язок методики з суміжними дисциплінами.
2. Системний підхід до мовних явищ та відтворення його в методиці.
3. Передовий досвід та використання методичної спадщини минулого в галузі методики навчання мови, мовознавства, педагогіки, психології.
4. Методи наукового дослідження: теоретичний аналіз літератури, вивчення досвіду роботи закладів загальної середньої освіти, цілеспрямовані спостереження за діяльністю здобувачів загальної середньої освіти, моделювання освітнього процесу, різні види експерименту, анкетування, індивідуальні бесіди.
5. Зміст і побудова курсу.
6. Короткий огляд історії розвитку методики навчання української мови.
7. Який внесок українських лінгводидактів у розвиток методичної науки?
8. Актуальні проблеми сучасної методичної науки.
9. Освітнє значення української мови як навчального предмета. Мета й завдання навчання української мови в закладах загальної середньої освіти.

10. Формування національно-мовної особистості учня. Значення мови в культурному й мовленнєвому розвитку особистості.
11. Підходи до вивчення української мови: компетентнісний, когнітивно-комунікативний, особистісно зорієнтований і діяльнісний.
12. Змістові й наскрізні лінії навчання української мови.
13. Етапи вивчення української мови.
14. Психологічні й дидактичні основи навчання української мови. Психологічна наука про шляхи засвоєння знань, умінь і навичок української мови. Мовна особистість та шляхи її розвитку. Психологічні передумови успішного засвоєння мовного матеріалу.
15. Інтенсифікація освітнього процесу й розвиток пізнавальних здібностей учнів у процесі вивчення мови (уваги, пам'яті, мислення, дару слова, мовної інтуїції тощо).
16. Психолінгвістичні основи мовленнєвої діяльності й формування комунікативних умінь.
17. Дидактичні засади навчання. Закономірності засвоєння мови. Застосування загальнодидактичних принципів у процесі навчання української мови.
18. Реалізація принципів Нової української школи на уроках української мови. Питання про власне методичні принципи навчання мови й розвитку мовлення.
19. Міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки в шкільному курсі української мови.
20. Основні нормативні документи, на які спирається методика навчання української мови: Закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Державний стандарт базової середньої освіти», концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа», «Концепція розвитку педагогічної освіти», «Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти» та ін.
21. Роль учителя в реалізації мети і завдань шкільного курсу української мови.
22. Підручник як провідний засіб навчання. Особливості чинних підручників української мови.
23. Реалізація в підручнику принципів (зокрема, принципів Нової української школи) і мети навчання.
24. Засоби унаочнення, їх види. Дидактичний матеріал для занять української мови та вимоги до нього.
25. Технічні засоби в навчанні мови. Комп'ютер як засіб оптимізації освітнього процесу. Інші засоби навчання. Методика використання засобів наочності, зокрема сучасних. Особливості використання засобів наочності в умовах дистанційного навчання.
26. Метод як одна з основних категорій методики. Сучасні класифікації методів навчання.
27. Характеристика основних методів навчання.
28. Класифікація інтерактивних методів навчання та їхня роль у формуванні мовної особистості учня.
29. Проблемне навчання: способи створення проблемних ситуацій, постановка проблемних питань, керування пізнавальною діяльністю учнів. Розвивальне навчання.
30. Інноваційні технології навчання української мови.
31. Дистанційні технології навчання української мови.
32. Прийом як елемент методу. Види прийомів.
33. Особливості використання методів і прийомів навчання української мови в умовах дистанційного навчання.
34. Підручник як основний засіб навчання.
35. Урок – основна форма організації освітнього процесу.
36. Вимоги до сучасного уроку української мови, зокрема в умовах Нової української школи. Мета й зміст уроку української мови. Технологія уроку.
37. Проблема типології уроків української мови.
38. Класифікація уроків за О. Біляєвим.

39. Структура уроків різних типів з української мови та методика їх проведення.
40. Нетрадиційні форми проведення уроків української мови та методичні вимоги до них. Роль дидактичної гри в опануванні української мови.
41. Модульна система уроків, її значення для вивчення теми (розділу).
42. Особливості проведення уроків української мови в умовах дистанційного навчання.
43. Аналіз уроку української мови.
44. Планування програмного матеріалу з української мови. Види планування.
45. Зміст шкільного курсу фонетики та його значення.
46. Зв'язок занять із фонетики з вивченням орфоепії, графіки, орфографії та граматики, із заняттями з розвитку мовлення.
47. Формування орфоепічних навичок. Орфоепія та її основні значення.
48. Методи й прийоми вивчення фонетики, орфоепії, графіки.
49. Робота з орфоепічним словником.
50. Використання наочності й ТЗН у процесі навчання фонетики й орфоепії. Специфіка дидактичного матеріалу.
51. Лінгвістичні основи навчання лексики й фразеології.
52. Розділ “Лексика і фразеологія” у чинних програмах і підручниках з української мови.
53. Методи навчання лексики й фразеології, прийоми формування в учнів лексичної компетенції.
54. Подолання лексичних діалектизмів у мовленні учнів.
55. Попередження помилок, викликаних явищем інтерференції.
56. Поняття про мовний аналіз.
57. Лексичний, стилістичний, лексико-стилістичний види мовного аналізу
58. Моделювання уроку аналізу тексту.
59. Система роботи зі словниками.
60. Які відомості про будову слова та словотвір одержують учні в 5 і 6 класах? З якою метою?
61. У чому полягає специфіка повторення теми в старших класах?
62. Як здійснюється реалізація комунікативно-діяльнісного й функційно-стилістичного підходів під час вивчення будови слова і словотвору?
63. Які, на вашу думку, методи й прийоми навчання найбільш ефективні на уроках вивчення будови слова і словотвору?
64. Зміст шкільного курсу морфології як методична проблема.
65. Лінгвістичні засади вивчення частин мови.
66. Реалізація принципів наступності й перспективності у вивченні шкільного курсу морфології.
67. Етапи навчання морфології.
68. Методи, специфічні прийоми вивчення частин мови.
69. Засвоєння теоретичних відомостей з морфології. Формування мовної компетенції учнів.
70. Оволодіння морфологічними нормами. Формування мовленнєвої компетенції учнів.
71. Удосконалення комунікативної компетенції учнів у процесі навчання морфології.
72. Особливості вивчення частин мови в школах нового типу.
73. Яке значення має вивчення синтаксису в школі для розвитку мислення і мовлення учнів?
74. Етапи вивчення синтаксису в школі. Які завдання вирішуються на кожному з них?

75. У чому виражається зв'язок синтаксису з морфологією?
76. Які шляхи подолання труднощів при вивченні словосполучення і речення?
77. У якій послідовності доцільно застосовувати теоретико-практичні методи вивчення синтаксису?
78. Специфічні методи і прийоми вивчення синтаксису.
79. Які основні засоби доцільно використовувати на уроках засвоєння синтаксичної теорії?
80. Навчання орфографії як методична проблема.
81. Місце орфографії у змісті мовної освіти.
82. Зв'язок орфографії з іншими розділами мовознавства.
83. Основні правописні поняття: орфограма, орфографічне правило, орфографічна пильність, орфографічні навички тощо.
84. Методи, прийоми, засоби навчання орфографії.
85. Принципи української орфографії. Їх вплив на принципи її навчання.
86. Навчання пунктуації як методична проблема.
87. Зміст, значення, мета навчання пунктуації.
88. Зв'язок між синтаксисом, усним мовленням та пунктуацією.
89. Основні методики навчання пунктуації: «пунктуаційне правило», «пунктограма», «пунктуаційна норма» тощо.
90. Принципи навчання пунктуації.
91. Методи, прийоми навчання пунктуації.
92. Види диктантів у формуванні пунктуаційних умінь і навичок учнів.
93. Роль методики мовленнєвого розвитку учнів у формуванні мовної особистості.
94. Об'єкт, предмет, система понять методики розвитку мовлення.
95. Основні чинники роботи над розвитком зв'язного мовлення.
96. Етапи формування мовленнєвих умінь і навичок.
97. Текст як основа методики мовленнєвого розвитку учнів.
98. Вимоги програми щодо творчих робіт учнів.
99. Які основні аспекти вивчення стилістики та культури мовлення в школі?
100. Чому ознайомлення зі стилями мовлення розпочинається з 5 класу?
101. Які основні поняття зі стилістики учні засвоюють у 5–7 класах?
102. Які форми роботи зі стилістики та культури мовлення використовуються на уроках української мови в основній школі?
103. Які особливості вивчення стилістики та культури мовлення у старшій школі?
104. Які прийоми стилістичної роботи та з культури мовлення найчастіше використовуються?
105. Роль риторики у формуванні мовної особистості здобувача загальної середньої освіти. Ознайомлення учнів з етапами розвитку риторики.
106. Зміст шкільного курсу риторики.
107. Принципи навчання риторики. Елементи риторики в 5-9 класах.
108. Уміння і навички, які важливо сформувати під час навчання риторики.
109. Методи і прийоми формування риторичних умінь учнів 5-9 класів.
110. Значення і завдання позакласної роботи з української мови.
111. Принципи організації позакласної роботи.
112. Взаємозв'язок позакласної роботи з класними заняттями.
113. Зміст позакласної роботи.
114. Основні форми позакласної роботи.
115. Елементи наукового дослідження в позакласній роботі.
116. Організація роботи учнів у системі Малої академії наук.
117. Значення й форми методичної роботи.

118. Шляхи й засоби підвищення кваліфікації вчителів; робота методичних об'єднань (організація відкритих уроків, взаємовідвідування уроків, проведення семінарів-практикумів, методичних конференцій, вебінарів та ін.); вивчення й популяризація кращого досвіду роботи вчителів; школи передового досвіду.
119. Сертифікація педагогічних працівників.
120. Роль методичних кабінетів у вдосконаленні роботи вчителів.
121. Конкурс «Учитель року».
122. Шкільний кабінет української мови та його завдання; матеріально-методична база кабінету, його обладнання. Роль навчальних кабінетів. Планування роботи навчальних кабінетів.

Перелік питань для підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Методика викладання української мови як наука й навчальна дисципліна.
2. Історія становлення методики навчання української мови як науки.
3. Підручники та посібники з методики викладання української мови та розвитку зв'язного мовлення. Періодичні методичні видання.
4. Предмет, зміст, цілі й структура курсу методики навчання української мови.
5. Внесок видатних вітчизняних методистів у розвиток методичної думки.
6. Зв'язок методики з навчальними дисциплінами.
7. Актуальні проблеми сучасної методичної науки. Концепція «Нова українська школа». Нові підходи до викладання української мови в школі.
8. Зміст і структура підручників з української мови для учнів 5-9 класів; 10-12 класів.
9. Сучасний підручник з української мови (науковість і доступність змісту; стислість, точність і якість викладу; художнє оформлення і поліграфічне виконання).
10. Основні структурні елементи підручника (навчально-методичний апарат): текст (основний, додатковий, пояснювальний), позатекстові компоненти (методичний апарат: апарат організації засвоєння навчального матеріалу; ілюстративний матеріал; апарат орієнтування).
11. Зміст і структура чинної програми з української мови для загальноосвітніх шкіл. Основні компетенції, набуті у процесі вивчення української мови.
12. Мета та завдання вивчення української мови в закладах загальної середньої освіти України.
13. Зміст чинної програми «Українська мова» (5-9 класи), 2017 р. Основні змістові лінії. Обов'язкові компетентності, формування яких забезпечує вивчення української мови.
14. Модельні програми з української мови.
15. Мовленнєва змістова лінія програми. Види мовленнєвої діяльності учнів.
16. Значення української мови як навчального предмета. Пріоритети мовної освіти в загальноосвітній школі.
17. Структура мовної освіти (концепція «Нова українська школа»).
18. Принципи відбору змісту навчання української мови (концепція «Нова українська школа»).
19. Зміст навчання української мови в школах з українською мовою навчання.
20. Концепція «Нова українська школа» та Концепція мовної освіти 12-річної школи.
21. Основні аспекти навчання української мови (лінгвістичний, педагогічний, психологічний, моральний, естетичний). Традиційні аспекти навчання української мови й нові підходи, зумовлені змінами в суспільному і духовному житті народу та концепцією «Нова українська школа» (народознавчий, етнопедагогічний, культурологічний).
22. Мовленнєвий аспект навчання рідної мови.
23. Принципи навчання української мови. Проблема дидактичних принципів.

24. Освітня мета навчання: навчальна мета, розвивальна мета, виховна мета.
25. Дидактичні принципи та вимоги до змісту навчання української мови (науковість, систематичність, послідовність, зв'язок теорії з практикою, доступність, перспективність, проблемність).
26. Дидактичні принципи та вимоги до організації процесу навчання мови (принцип свідомості, мотивації, активності й самостійності, наочності).
27. Проблема лінгводидактичних принципів у навчанні мови: пізнавально-практична спрямованість навчання мови; функціонально-комунікативна спрямованість навчання мови; вивчення мови у структурній цілісності, з обов'язковим пізнанням її рівнів, активізація взаємовпливу навчання мови і розвитку мислення та мовлення; використання мовленнєвої практики для засвоєння теорії мови і, навпаки, – теорії мови для розвитку мовлення.
28. Лінгводидактичні принципи та вимоги до організації процесу навчання мови: розвиток логічного мислення учнів засобами мови (порівняння, аналіз, синтез, індукція, дедукція), використання мовної практики для засвоєння теорії мови і навпаки (збагачення словникового запасу і граматичної будови усного і писемного мовлення учнів, засвоєння норм української мови, формування в учнів умінь і навичок зв'язного мовлення).
29. Методи і прийоми навчання української мови.
30. Класифікація методів навчання української мови: інформаційно-рецептивний метод (пояснювально-ілюстративний); спонукально-репродуктивний метод, метод проблемного викладу; стимулюючо-пошуковий метод.
31. Дидактичні прийоми: 1) викладання: повідомлення, розповідь, пояснення, інструктаж, постановка питання, показ зразка, завдання, перевірка і оцінка знань, постановка проблеми, висування гіпотези; 2) навчання: слухання, спостереження, читання, переказ, письмо, порівняння; систематизація, пояснення, заучування, формулювання питань, виконання вправ, конструювання, розв'язання проблем.
32. Основні прийоми інформаційно-рецептивного методу навчання мови: пояснення готової інформації, пояснення лінгвістичного поняття, пояснення правописних правил, повідомлення готової інформації, постановка інформаційних питань, інструктаж читання готової інформації, вправи.
33. Вправи та їх класифікація.
34. Основні прийоми спонукально-репродуктивного методу навчання: репродуктивне повідомлення, репродуктивна бесіда, репродуктивні вправи (розпізнавальні, диктанти як різновид розпізнавальних вправ; перетворювальні вправи, конструювання мовного матеріалу за зразком).
35. Основні прийоми методу проблемного викладу: постановка проблемних питань, показ розв'язання проблеми, спонукання до аналізу мовних явищ і обґрунтування висновків.
36. Основні прийоми стимулювально-пошукового методу: евристична бесіда, постановка проблемних питань, формулювання проблемних завдань.
37. Проблема типології уроків української мови. Типи уроків з української мови, структура і методика їх проведення.
38. Зміст уроку української мови. Вимоги до змісту сучасного уроку (науковий рівень, оптимальність змісту, єдність навчання і виховання, зв'язок змісту уроку з життям).
39. Технології сучасного уроку української мови. Технологічна карта уроку.
40. Нестандартні уроки української мови.
41. Основні аспекти розвитку мовлення учнів.
42. Основні напрями роботи над розвитком мовлення.
43. Види робіт із розвитку зв'язного мовлення.
44. Послідовність роботи над переказом.
45. Система роботи над твором.
46. Етапи роботи над диктантом.

47. Словникова роботи на уроках української мови.
48. Види переказів.
49. Письмовий екзамен з української мови.
50. Письмові роботи контрольного характеру.
51. Мовні норми. Типи помилок.
52. Усні і письмові твори.
53. Критерії оцінювання результатів мовленнєвої діяльності.
54. Типи мовленнєвих помилок.
55. Оцінювання мовних знань і вмінь.
56. Критерії оцінки мовного розвитку.
57. Українська орфографія. Орфографічні помилки.
58. Українська пунктуація. Пунктуаційні помилки.
59. Граматичні норми. Граматичні помилки.
60. Виразальні засоби лексики. Лексичні помилки.
61. Мовна норма та мовленнєві помилки.
62. Міжпредметні зв'язки в навчанні мови.
63. Значення і завдання вивчення фонетики в шкільному курсі.
64. Методи і прийоми навчання фонетики. Система вправ з фонетики.
65. Орфоепічні уміння і навички учнів з української мови.
66. Лінгвістичні основи шкільного курсу лексики і фразеології.
67. Лексичні вправи та їх типи.
68. Способи тлумачення лексичного значення слова.
69. Значення розділів «Будова слова» та «Словотвір» у шкільному курсі української мови.
70. Морфемний і словотвірний аналіз слова на уроках української мови.
71. Місце морфології в шкільному курсі української мови.
72. Спільне та відмінне у шкільній та вузівській класифікації частин мови.
73. Зв'язок морфології з іншими розділами курсу української мови.
74. Види вправ при вивченні морфології української мови.
75. Місце синтаксису в курсі української мови. Формування синтаксичних понять.
76. Основні методи і прийоми навчальної роботи під час вивчення синтаксису української мови.
77. Завдання шкільного курсу орфографії. Поняття про орфограму.
78. Принципи української орфографії.
79. Орфографічні правила та орфографічні вправи.
80. Значення пунктуації та теоретичні основи української пунктуації.
81. Види вправ з пунктуації. Робота з пунктуаційними помилками.
82. Лінгвістичні основи методики стилістики української мови.
83. Функційно-стилістичне спрямування у вивченні мовних явищ на уроках української мови.
84. Стилістичні вправи на уроках української мови.
85. Основні форми занять з української мови у старших класах.
86. Аналіз тексту на уроках розвитку зв'язного мовлення з української мови.
87. Роль і місце позакласної роботи з рідної мови.
88. Система позакласної роботи з української мови.
89. Види диктантів з української мови.
90. Види і типи контролю знань, умінь, навичок з української мови.
91. Тести як вид навчання і контролю з української мови. Зовнішнє тестування з української мови.
92. Система контролю знань, умінь, навичок на уроках української мови.
93. Технології навчання української мови. Технологічна карта уроку української мови.
94. Інноваційні технології навчання української мови.

Відповідно до «Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (протокол №16 від 25 листопада 2024 року) (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yurii-fedkovycha-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity/>) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та/ або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

Рекомендована література

Основна

1. Бородіна Н. С. Методика навчання української мови: загальні питання. Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2016. URL: <https://cutt.ly/YIh1bHU>
2. Вегеш А. І. Методика викладання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах: методичний посібник для студентів 4–5 курсів філологічного факультету. Ужгород, 2022. 101 с. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/44694>
3. Голуб Н. Б., Галаєвська Л. В. Навчання синтаксису на уроках української мови у 8–9 класах : метод. посібник. К. : ТОВ «КОНВІ ПРИНТ», 2018. 128 с. <https://cutt.ly/clgKAzT>
4. Костів О., Сколоздра-Шепітко О. Методика викладання української мови : Навчально-методичний посібник. Для студентів українського відділення філологічного факультету. Львів, 2018. 202 с. <https://cutt.ly/XU8WsXk>
5. Кульбабська О. В., Кардашук О. В. Крок у професію. Методика викладання української мови : навч. посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2017. 256 с. <https://cutt.ly/Llh0Ate>
6. Методика навчання риторики в школі / автор-укладач В.А. Нищета. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 194 с. URL: <https://cutt.ly/qIzog3t>
7. Попович А. С. Практикум з методики навчання української мови в 5–9 класах закладів загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. 220 с. <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/6323>
8. Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах: модульний курс : посібник для студентів педагогічних університетів та інститутів / колектив авторів ; за редакцією М.І. Пентилюк. Київ : Ленвіт, 2011. 366 с. URL: <https://cutt.ly/CTY0IHs>
9. Словник-довідник з української лінгводидактики : навч. посіб. Кол. авторів за ред. М. І. Пентилюк К. : Ленвіт, 2015. 320 с.

Додаткова

1. Голуб Н. Б. Робота з текстами на уроках української мови у процесі вивчення синтаксису й пунктуації у 8–9 класах. *Українська мова і література в школі*. 2017. № 1. С. 2–8.
2. Горошкіна О.М. Зміст і структура сучасного шкільного підручника української мови в компетентнісному вимірі української освіти. *Проблеми сучасного підручника*. 2019. Вип. 22. С. 57–66. URL: <https://cutt.ly/FObk2W6>
3. Горошкіна О. М. Робота з підручником як метод навчання української мови. *Проблеми сучасного підручника: ключові компетентності та предметні навички: збірник тез Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*. Київ: Педагогічна думка, 2021. С. 56–60. URL: <https://cutt.ly/aU3QSpv>

4. Дика Н. М., Огарь Ю. В. Засвоєння лінгвістичних понять учнями ЗНЗ під час вивчення синтаксису. *Молодий вчений*. 2014. № 9. С. 111—114.
5. Єрмоленко С. І. Специфіка методики навчання української орфоєпії. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. 2015. №1. С. 199–205. https://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/2744/1/Nvmdpu_2015_1_35.pdf
6. Єрмоленко С. І., Митяй З. О., Сіроштан Т. В. Уроки фонетики в новій українській школі на засадах компетентнісного й особистісно орієнтованого підходу до навчання. URL : <https://core.ac.uk/download/491069529.pdf>
7. Заєць В. Г. Методика навчання української мови на текстовій основі (8–9-і класи з поглибленим вивченням): навчально-методичний посібник. Київ: Агрармедіагруп, 2015. 120 с. URL: <https://cutt.ly/AG65M5M>
8. Кучеренко І. Теоретичні і методичні засади сучасного уроку української мови в основній школі. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2014. 410 с. URL: <https://cutt.ly/NIwzslG>
9. Методика навчання фонетики, графіки, орфоєпії. URL : https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2314/26_Karaman.pdf?sequence=1
10. Навчання української мови учнів 5 класу на засадах компетентнісного підходу : посібник / Н. Б. Голуб, В. І. Новосьолова, Г. Т. Шелехова, А. В. Ярмолюк. К. : Видавничий дім «Сам», 2017. 144 с. <https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2021/08/2017.pdf>
11. Новосьолова В. І. Особливості навчання синтаксису простого ускладненого речення у 8-му класі (за новим підручником української мови). *Українська мова і література в школі*. 2017. № (132). URL: <https://cutt.ly/NU33CrG>
12. Омельчук С. А. Навчання морфології української мови на засадах дослідницького підходу: теорія і практика: [монографія]. К. : Генеза, 2014. 368 с.
13. Омельчук С. Сучасна українська лінгводидактика : норми і термінології і мовна практика фахівців : монографія. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 356 с.
14. Остапенко Н. М., Симоненко Т. В., Руденко В. М. Технологія сучасного уроку рідної мови : навч. посіб. К. : ВЦ “Академія”, 2016. 248 с.
15. Пентиліук М. Типологія уроків у контексті сучасної лінгводидактики. *Український педагогічний журнал*, 2015. № 2. С. 65-78. URL: <https://cutt.ly/CIwxgvH>
16. Попович А. С. Стилiстичний аналіз тексту як метод навчання майбутніх учителів української мови і літератури. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки: збірник наукових праць / за ред. проф. Тетяни Степанової*. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського. 2017. № 4 (59), грудень. С. 426-432. URL: <https://cutt.ly/0GRfZ43>
17. Семенов О. Українська лінгводидактика: навч. посіб. Суми: Видавництво СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2018. 224 с.
18. Сидоренко В. В. Лінгводидактичні засади навчання синтаксису й пунктуації української мови учнів 8-9 класів в умовах оновленої освітньої парадигми. *Українська мова і література в школі*. 2015. № 1 (153). С. 7-19. URL: <https://cutt.ly/dU34mSV>
19. Стратегічні напрями розвитку сучасної української лінгводидактики : монографія / за ред. Е. Палихати, О. Петришиної. Тернопіль : Підручники і посібники, 2021. 352 с.
20. Ярмолюк А. В. Вивчення складносурядного речення за новим підручником української мови для 9 класу (автори Н. Б. Голуб і А. В. Ярмолюк). *Українська мова і література в школі*. 2017. № 3 (132). С. 3-12. URL: <https://cutt.ly/IU38fCb>

Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (у редакції 2023 року) (автори Голуб Н. Б., Горошкіна О. М.)
<https://drive.google.com/file/d/1xIY5Ja2rMBHHxFC9bMSOtfG4VVSZuMuw/view>

Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.)
<https://drive.google.com/file/d/1DzL9Eu9UXz73oINyRRfI2sMTqvcCLcd/view>

Модельна навчальна програма «Українська мова. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.)
https://drive.google.com/file/d/1FbS5-6Y_usoc88oc0Ez_ruRFfleDkAAF/view

Модельна навчальна програма «Українська мова. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Голуб Н. Б., Горошкіна О. М.)
<https://drive.google.com/file/d/1FwHFSvq2UqjQVR5HPdzc-dXBEIA1UIo6/view>

Українська мова. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804. Режим доступу:
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalnaserednya-osvita/navchalni-programi/navchalniprogrami-5-9-klas>

Програми факультативних курсів та курсів за вибором з української мови й літератури: 5–11 класи / Т. Гнаткович, О. Калинич, О. Береш-Попович, М. Шкурда, О. Колінченко. Київ : Дивослово, 2022. 150 с.
https://dyvoslovo.com.ua/vydannya/programy-2/#google_vignette

Перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих МОН України для використання в 5-11 класах закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою.
<https://docs.google.com/spreadsheets/d/16NyRYEKgeQ4T5BE68La-s2gn0q2MPyIWSWx-Vdw-zmA/edit?gid=337295027#gid=337295027>

Інформаційні ресурси

http://osvita.ua/school/lessons_summary/mova/

<http://subject.com.ua/lesson/mova/>

<http://gorodenok.com/конспекти-уроків/>

<https://www.schoollife.org.ua/usi-uroky-ukrajinskoji-movy-ta-literatury/>

http://getalosveta.blogspot.com/p/blog-page_40.html

http://ukrmogim.blogspot.com/p/blog-page_9409.html

<https://www.facebook.com/nus.org.ua/> – Нова українська школа

<http://www.man.gov.ua> – Мала Академія Наук України

<http://shkola.ua> – Навчальний портал Школа.ua. Розділ portalу «Вчителям» представляє методичну та навчальну літературу для педагогів

www.mon.gov.ua

https://dyvoslovo.com.ua/vydannya/kalendar_2013/

<https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/5-klas-nush/movno-literaturna-galuz/>

www.imzo.gov.ua Українська бібліотека «Джерело»: <http://ukrplib.com>

<http://www.teacher.in.ua> – Український освітній портал. Український портал для вчителів та викладачів. Розробки уроків і сценаріїв до свят. Методичні матеріали. Наочність до уроків.

<http://www.koncept.org.ua>– Все для вчителя. На сайт зібрано матеріали на допомогу вчителю-практику. До вашої уваги конспекти уроків та методи інтерактивного навчання.
<http://notatka.at.ua> – Записник сучасного вчителя. Сайт для інтерактивних педагогів. Основу сайту становлять ІКТ, в тому числі, презентації з усіх шкільних предметів, конспекти і методичні поради до проведення сучасного продуктивного уроку та матеріали для виховної роботи.

Наукові, науково-методичні праці викладача, який забезпечує викладання дисципліни

1. Tsurkan, M.V., Ilkiv A., **Maksymiuk, O.V.**, Struk, I.M., Shatilova, N.O. Role of emotional factors in learning Ukrainian as a foreign language at higher school (2020) *International Journal of Higher Education*, 9 (7), 2020. pp. 130-141 (Indexed in Scopus).
2. **Максим'юк О.** Структура та семантика прикметникових словосполучень: лінгводидактичний аспект. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 52. Том 2. С. 216–222. ISSN 2308-4855 (Print); ISSN 2308-4863 (Online) (спіавт. Струк І.).
3. **Максим'юк О.** Перифразові номінації як засіб емоційно-образного висловлення думки: лінгводидактичний аспект. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 54. Том 1. С. 302–307. ISSN 2308-4855 (Print); ISSN 2308-4863 (Online) (спіавт. Струк І.).
4. **Максим'юк О.** Шляхи подолання помилок у мовленні учнів закладів загальної середньої освіти під впливом діалектного оточення. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 60. Том 3. С. 160–166. ISSN 2308-4855 (Print); ISSN 2308-4863 (Online) (спіавт. Струк І.).
5. **Максим'юк О.** Слова іншомовного походження в лінгводидактичному вимірі. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 61. Том 2. С. 271–265. ISSN 2308-4855 (Print); ISSN 2308-4863 (Online) (спіавт. Струк І.).
6. **Максим'юк О.** Загадки як дидактичний матеріал для вивчення граматики української мови в закладах загальної середньої освіти. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 64. Том 1. С. 398-403. (спіавт. Струк І.).
7. **Максим'юк О.** Етнокультурний компонент як засіб естетичного виховання учнів на уроках української мови (на матеріалі фольклорно-пісенних текстів). *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 66. Том 2. С. 303-308. (спіавт. Струк І.).
8. **Максим'юк О.** Особистісно орієнтований підхід як важлива умова ефективності процесу навчання української мови в НУШ. *Мовно-літературна освітня галузь: розроблення, впровадження нових методик та практик навчання*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Чернівці, 12 жовтня, 2023 р.). Чернівці, 2023. С. 51-53.
9. **Максим'юк О. В.** Комунікативні ознаки мовлення майбутнього вчителя-словесника. *Інтеграція особистісно орієнтованого підходу в систему компетентнісної освіти* :

матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю), 28 січня 2021 року / за заг. ред. Т. М. Антонюк, Л. М. Авдіковської, О. В. Кульбабської, О. С. Стрижаківської, Л. П. Українець. Чернівці : 2021. С. 77-80.